

Posudek vedoucí pro bakalářskou práci Moniky Zrnové Objevené psaní na počátku školní docházky

PhDr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

Bakalářská práce kolegyně Zrnové se věnuje aktuálnímu a v české odborné literatuře potřebnému tématu- vývoji počátečního psaní u dětí v prvním ročníku základní školy. Autorka zpracování zvoleného tématu opírá o analýzu odborné domácí i zahraniční literatury a o pečlivou deskripci projevů rozvíjejícího se, tedy tzv. objeveného psaní při produkci série slov cíleně sestavené pro potřeby vlastního výzkumu.

Úvodní kapitoly (1. a 2.) pečlivě mapují podstatná teoretická východiska objeveného psaní. Ukazují psaní jako psycholingvistický proces, vysvětlují souvislost vývoje jazykových či kognitivních předpokladů a počáteční gramotnosti a podávají ucelený přehled poznatků o vývoji elementárního psaní předškolního a raně školního dítěte. Autorka se opírá především o teorii vývoje počátečního psaní Richarda Gentryho, související výzkumy v zahraniční literatuře a studie z oblasti psycholingvistického výzkumu. Poznátky z české odborné literatury jsou zastoupeny skromně, což je dáno silnou orientací práce na psycholingvistické pojetí vývoje počátečního psaní. V přehledových částech textu by ale možná pro úplnost mohly být alespoň zmíněny práce domácích autorů, např. Kučery a Viktorové nebo Kucharské. Teoretická část práce se mi jeví jako koherentní, hutná, pečlivě a promyšleně zpracovaná a oceňuji ji jako silné východisko pro empirickou část textu.

V rámci empirického oddílu práce autorka popisuje realizaci vlastní studie počátečního psaní u dětí v prvním ročníku základní školy. Cílem studie je pečlivá deskripce jevů popsanych v odborné literatuře (teoretické části práce) v podobě konkrétních projevů českých dětí z prvních tříd. Volba takového záměru je relevantní a velmi žádoucí, pečlivých deskriptivních studií počátečního konvenčního psaní českých dětí je velmi málo. Pravděpodobně nejhodnotnějším aspektem realizované studie je pilotní ověření souboru slov pro mapování elementárního psaní dětí v prvním ročníku. Autorka se inspirovala stávajícím diagnostickými nástroji (Caravolas a Volín 2005) i testovými nástroji užitými v projektu Eldel (Caravolas, Seidlová Málková 2009-2012) a sestavila soubor slov, který umožní cíleně sledovat užití důležitých ortografických jevů češtiny v pisatelském projevu dětí. Soubor slov doplnila pečlivým popisem procedur pro administraci souboru slov i užitých postupů pro jejich hodnocení. Spolu s testem psaní zadávala autorka dětem soubor úloh mapujících další gramotnostní dovednosti, zejména počáteční čtení a fonologické schopnosti. V rámci realizace vlastní studie si autorka osvojila důležité zkušenosti pro realizaci výzkumné práce: oslovení respondentů, administrace testových úloh a zpracování sebraného datového materiálu. V celkovém náhledu působí zpracování empirické části méně pečlivě než zpracování části teoretické. Zejména formáty a styly popisu grafů a tabulek jsou obtížně srozumitelné. Jelikož jde v této práci o podstatný materiál pro popisné a analytické kroky ve smyslu stanovaných cílů práce, je to škoda. Popis výkonů sledované kohorty dětí v testu psaní je detailní a mohl by sloužit jako nosný datový materiál pro interpretace a závěry práce. Použité testy ostatních gramotnostních dovedností čtenářských pak autorka využívá pro potřeby korelačních analýz.

V celkovém hodnocení předkládané práce bych ráda vyzdvihla kvalitu teoretické části práce i bohatost datového materiálu, který se autorce podařilo nasbírat. Oceňuji fakt, že pracovala s původním datovým materiálem, který zcela samostatně sesbírala. Bohatost sesbíraného datového materiálu ale bohužel předpokládá silnější průpravu a vedení při jeho zpracování, než jakému mohla kolegyně dostat. Práci autorka dokončovala v časové tísní a to je znát-Předložené analytické zpracování má řadu formálních nedostatků typických pro nepoučené zpracování. Z hlediska obsahu má práce nosné dílčí výsledky, které jistě můžeme považovat za vhodné východisko pro další výzkumnou práci (shrnuté nejvíce v prvním odstavci v k ap. Interpretace výsledků). Kapitola Interpretace výsledků studie ale zůstává na

popisné úrovni, má spíše charakter shrnutí výsledků prezentovaných v oddíle Deskriptivní statistika- což je samo o sobě v pořádku, ale název kapitoly by měl odpovídat jeho obsahu. Interpretace výsledků by měla jít za hranice popisu a pracovat i s teoretickými východisky studie v rámci sledovaného problému výzkumu (která jsou v tomto případě velmi bohatá).

Práci doporučuji k obhajobě. V návrhu hodnocení považuji předloženou práci za hraniční mezi výborně a velmi dobře. Relevantní a bohaté téma a bohatý datový materiál zde kontrastují s nedotaženým a nepečlivým zpracováním a vyhodnocením/interpretací výsledků.

Seidlová Málková Gabriela

Hostivice 5. 2. 2016